

Företagsintern

Protokoll

DokumentID	Version	Status	Reg nr	Sida
1535035	1.0	Godkänt		1 (5)
Författare			Datum	
Anders Ström			2016-03-09	
Kvalitetssäkrad av			Kvalitetssäkrad datum	
Mattias Elfving (SG)			2016-03-15	
Godkänd av			Godkänd datum	
Anders Ström			2016-03-15	

Mötesanteckningar från samråd #3 med Strålsäkerhetsmyndigheten inför kommande Fud-program

Deltagare: Ansi Gerhardsson, SSM
Bengt Hedberg, SSM
Anders Wiebert, SSM
Henrik Efraimsson, SSM
Annika Åström, SSM
Martin Amft, SSM

Erika Bohl Kullberg, Vattenfall
Jörgen Eriksson, OKG
Harriet Kallio, Fortum
Patrik Fors, RAB
Ulf Borgvald, FKA
Amir Armfalk, Uniper (per telefon)

Anders Ström, SKB
Karin Pers, SKB
Fredrik De la Gardie, SKB
Per-Arne Holmberg, SKB
Björn Söderbäck, SKB
Mattias Elfving, SKB
Jenny Brandefelt, SKB

Plats: SKB, Stockholm, den 8 mars 2016, kl 09.00-11.10

1 Inledning

Anders Ström hälsade alla välkomna till mötet. Inför mötet har ett underlag distribuerats, nämligen en detaljerad innehållsförteckning för kommande Fud 2016, i preliminär form 1 mars 2016.

SSM meddelade att Bengt Hedberg tar över rollen som kontaktperson med SKB rörande Fud 2016. Bengt är även ansvarig för granskningen av Fud 2016.

2 Synpunkter på dagordning

Dagordning för mötet godkändes enligt:

Svensk Kärnbränslehantering AB
Box 250, 101 24 Stockholm
Besöksadress Blekholmstorget 30
Telefon 08-459 84 00 Fax 08-579 386 10
www.skb.se
556175-2014 Säte Stockholm

- Inledning
- Synpunkter på dagordning
- Syfte med samrådsmöte
- Fud 2016 (SKB)
 - Kort om läget
 - Struktur och exempel på redovisning för Fud 2016
 - Exempel planerade åtgärder för att hantera förändrade förutsättningar
 - Diskussion
- Fud 2016 Del III – Avvecklingsplanering (SKB m fl)
 - Struktur och exempel på redovisning
 - Diskussion
- SFL – pågående säkerhetsvärdering (SKB)
 - Diskussion
 - Tidpunkt för eventuellt kommande samråd
- Avslutning

3 Formalia för mötet

Mötesanteckningarna från samrådet förs av SKB och kommer att skickas till SSM för synpunkter och justering.

4 Syfte med samrådsmöte

Anders Ström påminde om det övergripande syftet med samrådsserien:

- Dessa samrådsmöten har till syfte att uppfylla de villkor som regeringen ställt gällande Fud-programmet, dels gällande redovisningen av avvecklingsfrågor i Fud-programmet, och dels gällande en tydligare och bättre strukturerad redovisning i Fud-programmet.

Syftet vid detta möte är att fortsätta dialogen kring ambition med, och struktur för, Fud 2016 och diskutera relativt myndighetens förväntansbild i ett läge där genomförandet pågått en tid. Därutöver kommer SFL särskilt tas upp då det noterades ett antal frågor i ämnet vid föregående samrådsmöte.

5 Fud 2016

5.1 Kort om läget

Anders Ström tog kort upp projektläget samt tydliggjorde den samlade bilden är förändringar inför Fud 2016 (ambitionsnivå):

- En utvecklad och mer *strategisk inriktad handlingsplan* för verksamheten
- Mer *välmotiverade forsknings- och utvecklingsinsatser* presenteras utgående från denna handlingsplan, dvs. koppla motiv till vad som behövs vid olika steg för nya anläggningar
- Tydlig avgränsning mellan Fud-program och övrig redovisning, och särskilt *undvika dubbelredovisning* med två samtidigt pågående tillståndsprövningar (KBS-3 och SFR-utbyggnad)
- *Ingen detaljerad redovisning* av resultat som del av *kunskapsläget*, hänvisa detaljerade beskrivningar till underlagsrapporter. Fokus på de kritiska frågorna.
- Egen del i Fud för aktuell avvecklingsplanering, utarbetad tillsammans med tillståndshavarna
- En *omarbetad struktur* för Fud 2016 som medger dessa förändringar
 - Behoven beskrivs per barriär/område, inte uppdelat KBS-3 och Loma och integrerad beskrivning för teknikutveckling och forskning
 - Processindelningen överges

Diskussion:

SSM uppskattade den tydliga målbilden.

5.2 Struktur och exempel på redovisning för Fud 2016

Karin Pers (projektledare) presenterade strukturen i aktuell Fud med tonvikt på Del I (verksamhet och handlingsplan, omfattar kapitel 1-5) och kopplingen till Del II (program). Del II har syftet att presentera programmet utifrån identifierade och motiverade frågeställningar i kapitel 5. Exempeltexter presenterades för avsnitten i kapitel 5 vidare till programdelens avsnitt om kapseln för att förtydliga vad SKB avser med ett mer välmotiverat forsknings- och utvecklingsprogram. I Del II finns ingen specifik rubrik kring Fud 2013 utan nulägesavsnittet kopplar till erfarenheter sedan föregående Fud.

Björn Söderbäck presenterade kort innehållet i ett för Fud 2016 helt nytt kapitel (4), gällande Arbetsmetodik. Syftet med detta kapitel är att beskriva det systematiska arbetssätt som SKB utvecklat för att planera och genomföra den forskning, utveckling och demonstration som behövs för att på ett säkert sätt omhänderta det radioaktiva avfallet från kärnkraftverken.

Diskussion:

SSM betonade att en viktig aspekt är att motivera varför olika insatser behövs vid vissa specifika milstolpar. SSM noterade det nya kapitlet om arbetsmetodik har potential att öka förståelsen för hur SKB arbetar med prioritering av olika frågor.

SSM undrade om det är tydligt beskrivet i Fud 2016 vilka rubriker/mekanismer som tagits bort sedan Fud 2013. SKB svarade att alla de viktiga mekanismer som har betydelse är med i Fud 2016 och de som inte är med bedöms ej relevanta.

En särskild fråga från SSM rörde den långsiktiga nationella kompetensen inom kärnavfallsområdet och hur SKB/industrin ser på sin roll för detta. Kommer kapitel om arbetsmetodik in på saken? SKB svarade att aktuellt avsnitt inte tar upp den strategiska frågan.

5.3 Exempel planerade åtgärder för att hantera förändrade förutsättningar

Per-Arne Holmberg svarade på frågan om åtgärder för att hantera förändrade förutsättningar.

- Fud 2016 innehåller övergripande *tidsplaner* för att genomföra *kärnavfallsprogrammet* utifrån *aktuella*, och delvis, *nya förutsättningar*
- Fud 2016 innehåller även översiktlig beskrivning av *handlingsalternativ* och *åtgärder* för att *hantera olika osäkerheter* som identifierats i huvudtidsplanen, t ex
 - Kärnkraftreaktorernas drifttider
 - Drifttagning av det utbyggda SFR
 - Lokalisering av SFL
 - Drifttagning av SFL
 - Drifttagning av Kärnbränsleförvaret och Clink

Kommentar att det tidigare planerade kapitel 6 om flexibilitet utgår i Fud 2016. Frågeställningar av den art är numera en del av kapitel 3, avsnittet om handlingsalternativ.

Diskussion:

SSM undrade över hur mycket SKB/TH analyserat mellanlagringskapaciteten av bränsle givet förtida avställning och vilken bredd sådana utredningar haft. Kommer detta redovisas i Fud 2016? SKB har noga studerat mellanlagringsfrågan sedan senaste Fud, inte minst har det haft effekter inför tilläggsyrkandet om 11 000 ton för Clab. Förstudierna har inkluderat många tänkbara handlingsalternativ, även översiktligt verkens kapacitet att lagra bränslet på site. Det finns idag en planering mellan SKB och verken för att kunna bli av med bränslet så fort det finns tillstånd att hantera bränslet.

I dagsläget finns ytterligare nya förutsättningar med inverkan på den samlade kapaciteten. SKB kommer i Fud 2016, kapitel 3, in på frågan men kommer att överväga vilken detaljnivå som behövs. De specifika åtgärderna på Clab kommer inte redovisas i Fud 2016 om de inte har särskild betydelse för den övergripande tidsplanen.

6 Fud 2016 Del III – Avvecklingsplanering

Fredrik De la Gardie presenterade den del av kommande Fud-program som omfattar avvecklingsfrågor vilket också är ett särskilt delprojekt i genomförandet. Fredrik presenterade strukturen för Del III samt exempel ur redovisningen. Detta gällde krav under avveckling och generellt vilka faser/genomförande kärnkraftsföretagen planerar för. Förtydligande kring ansvarsfördelning mellan TH och SKB gick igenom samt hur/vilka områden som valts ut för att kvantitativt redovisa osäkerheter/flexibiliteten för avvecklingsplaneringen. Det sistnämnda med målet att redovisa en robust planering samt att det kommer ge underlag/motivering för framtida utvecklingsarbete.

Diskussion

SSM poängterade att segmentering av interndelar kopplade till nedmontering och rivning av verken inte kan betraktas som en anläggningsändring. Syftet spelar stor roll i sammanhanget (Euratom-fördraget Art 37). Om tillståndshavare har särskilda behov kan de gärna ta en tidig diskussion med myndigheten. SSM nämnde också att nya föreskrifter kring avveckling är på gång.

7 SFL – pågående säkerhetsvärdering

Som särskild informationspunkt presenterade Jenny Brandefelt pågående säkerhetsvärdering för SFL. Mattias Elfving redogjorde för förutsättningarna för SFL-arbetet i stort. En säkerhetsvärdering och en intern lokalisering utredning är för närvarande de två dominerande aktiviteterna. SFL kommer skilja sig från SFK och SFR på det viset att mängden radioaktivitet som finns kvar efter lång tid relativt vid förslutning är större. Det avfall som kommer dominera radiotoxicitet på lång sikt är det som kommer från Studsvik och SVAFO. Målet med säkerhetsvärderingen är att undersöka om förvarskonceptet har potential att uppfylla kraven på säkerhet efter förslutning, samt att undersöka under vilka förutsättningar, gällande förvarets omgivning, det deponerade avfallet och barriärerna, förvarskonceptet har potential att uppfylla kraven på säkerhet efter förslutning.

Diskussion:

Val av platsdata för säkerhetsvärderingen lyftes av SSM givet att platsdata från Laxemar valts som utgångspunkt för att representera vanligt svenskt berg. Det är viktigt att optimera platsvalet och inte bara optimera förvaret på en plats. Exemplet SR-97 i tidigt läge av lokaliseringen av Kärnbränsleförvaret hade tre platser som utgångspunkt. SKB svarade att säkerhetsvärderingen kommer arbeta med en plats som utgångspunkt men att olika beräkningsfall väljs för att illustrera effekten av osäkerheterna vad gäller platsspecifika faktorer. Därmed är det möjligt att täcka in egenskaperna för andra platser i säkerhetsvärderingen. Det finns begränsat med platser i Sverige med riktigt bra tekniska data.

SSM poängterade vikten av tillräcklig bredd i valet av olika förvarskoncept för säkerhetsvärderingen. SKB kommenterade att det är en avvägning mellan att begränsa antalet analyserade koncept och behovet av framdrift. Syftet med säkerhetsvärderingen är att allsidigt belysa förvarskonceptet för att utgöra underlag för SKB:s val av huvudinriktning för fortsatt planering. Samtidigt behöver vissa avgränsningar göras för att nå tillräckligt djup i analysen och underlaget.

SSM undrade om SKB övervägt ett alternativ med två olika förvar med olika lokalisering, med hänvisning till att de preliminära förvarslösningarna för olika typer av avfall skiljer sig åt. Mattias svarade att det finns med i osäkerheterna och att SKB skulle kunna nyttja två olika platser, detta är ej bestämt ännu.

Kommentar från SSM utifrån övergripande tidsplan för SFL att det för Fud 2019 kan förväntas finnas mer fylligt underlag kring lokalisering för SFL.

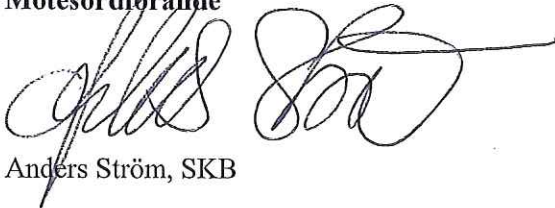
8 Slutdiskussion och avslutning

SSM:s slutintryck var att det känns som SKB fångat de synpunkter som framförts av myndigheten vid genomförda samrådsmöten och att arbetet med Fud 2016 fortskrider i en positiv riktning. Den översända innehållsförteckningen ger en övergripande bild av hur programmet planeras att vara strukturerat och viss information om innehållet, och underlättar förståelsen för SKB:s intentioner med Fud-program 2016.

En diskussion fördes om behovet av ytterligare samråd utifrån behovet från SKB/TH samt utifrån kravbilderna på samråd i regeringsbeslutet. SKB/TH finner inga ytterligare behov utifrån fortsatt genomförande. SKB ser fram emot fortsatta kontakter och att kunna presentera slutprodukten när tid är. SSM konstaterar att SKB/TH anser sig ha fått tillräcklig återkoppling från SSM genom de samråd som genomförts. SSM konstaterar även att det tidsmässigt är svårt att hinna med någon ytterligare avstämning och att det därför inte är meningsfullt att planera in något ytterligare samråd, men återkommer i frågan om behov skulle uppstå. SSM framförde också att myndigheten förväntar sig att få den slutliga innehållsförteckningen av Fud 2016 översänd en viss tid innan rapporten lämnas in, som underlag för detaljplaneringen av SSMs granskning.

Bengt Hedberg och Anders Ström fortsätter hålla kontakten kring Fud 2016.

Mötesordförande

Anders Ström, SKB

Justeras

Bengt Hedberg, SSM